

Sygn. akt I C 354/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2018 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny:
Przewodniczący: SSR Tadeusz Kotuk
Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Szymańska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 września 2018 r. w G. sprawy z powództwa J. S. przeciwko Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G.

o ustalenie

I. ustala nieistnienie dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej J. S. jako członka Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G. wynikającej z treści paragrafu 59 ustęp 5 Statutu pozwanej, w odniesieniu do wypowiedzianych przez powoda, czterdziestu dziewięciu nadobowiązkowych udziałów;

II. zasądza od pozwanej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G. na rzecz powoda J. S. kwotę 137 zł (sto trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 354/18

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

J. S. jest członkiem Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G.. Od 3 listopada 1999 r. przysługiwał mu jeden udział na kwotę 50 zł. W dniu 23 marca 2009 r. Zebranie Przedstawicieli Kasy podjęło uchwałę o zmianie jej Statutu, polegającej na zmianie wysokości obowiązkowego udziału, z kwoty 50 zł na kwotę 1 zł. Zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 29 kwietnia 2009 r. J. S. nie zgłosił wówczas żądania wypłaty kwoty 49 zł, stanowiących równowartość nadobowiązkowych udziałów.

Okoliczności bezsporne

W dniu 4 kwietnia 2018 r. powód złożył pozwanej oświadczenie o wypowiedzeniu nadobowiązkowych udziałów i pisemną dyspozycję wypłaty.

Okoliczność bezsporna (k. 18)

Zgodnie z § 59 ust. 5 Statutu pozwanego „odpowiedzialność członków za straty powstałe w Kasie jest równa podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.”

Dowód: Statut, k. 16

Ocena dowodów

Stan faktyczny był bezsporny. Wynika z niekwestionowanych dokumentów złożonych przez strony.

Kwalifikacja prawna

Na wstępie należy zaznaczyć, że na rozprawie powód sprecyzował powództwo, domagając się ustalenia nieistnienia dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej wynikającej z § 59 ust. 5 Statutu Kasy – w odniesieniu do 49 wypowiedzialnych, nadobowiązkowych udziałów (por. protokół rozprawy, k. 89).

Przepis art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych stanowi, że „odpowiedzialność członków kas za straty powstałe w kasie, może zostać podwyższona w statucie kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów”. Implementacją powyższego uregulowania ustawowego jest treść § 59 ust. 5 Statutu pozwanego.

Z kolei odpowiednio stosowany do pozwanego art. 21 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (w zw. z art. 2 z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych) stanowi, że „członek spółdzielni nie może przed ustaniem członkostwa żądać zwrotu wpłat dokonanych na udziały (nie dotyczy to jednak wpłat przekraczających ilość udziałów, których zadeklarowania wymaga statut obowiązujący w chwili żądania zwrotu). Zwrot tych wpłat nie może nastąpić przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za rok, w którym członek wystąpił z żądaniem oraz w wypadku, gdy jego udziały zostały przeznaczone na pokrycie strat spółdzielni (art. 19 § 2). Sposób i termin zwrotu określa statut”.

Powództwo jest zasadne. Zdaniem Sądu z chwilą doręczenia pozwanemu wypowiedzenia nadobowiązkowych udziałów, stanowiącego jednostronne oświadczenie woli powoda o charakterze prawokształtującym, doszło do przekształcenia prawa podmiotowego o charakterze udziałowym w roszczenie o świadczenie (tj. o zwrot w pieniądzu ich równowartości). Nie zmienia takiej oceny fakt, że roszczenie o zapłatę obecnie nie jest jeszcze wymagalne (jest to uzależnione od wyniku finansowego pozwanego za rok 2018 r. i decyzji Zebrania Przedstawicieli, które odbędzie się w roku 2019, w przedmiocie przeznaczenia kwot wpłaconych na udziały na pokrycie straty – o ile taka zostanie stwierdzona). Można wręcz stwierdzić, że do czasu zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok 2018 roszczenie to ma charakter hipotetyczny (warunkowy).

Wypowiedzenie nadobowiązkowych udziałów wywarło skutek prawokształtujący z chwilą dojścia oświadczenia woli do pozwanego. Ani Statut, ani przepis prawa powszechnie obowiązującego nie przewidują wstrzymania skuteczności wypowiedzenia, nie opatrują go warunkiem lub terminem. Nie można zdaniem Sądu bez naruszenia zasad poprawnego, logicznego rozumowania interpretować wypowiedzenia nadobowiązkowych udziałów w taki sposób, który pozbawiłby tę czynność jakiegokolwiek znaczenia prawnego i prowadził – wbrew woli powoda – do dodatkowej odpowiedzialności przewidzianej w § 59 ust. 5 Statutu pozwanego. Ta, zdaniem Sądu, ogranicza się obecnie wyłącznie do podwójnej odpowiedzialności za wpłacony jeden udział obowiązkowy.

Brak wymagalności roszczenia o świadczenie (względnie – jego hipotetyczny, warunkowy charakter, uzależniony od szeregu niepewnych zdarzeń w przyszłości) powoduje, że obecnie więź prawna powoda i pozwanego w odniesieniu do wypowiedzianych, nadobowiązkowych udziałów cechuje niepewność prawna. Jak bowiem wskazywały obie strony procesu, istnieje ryzyko, że w razie określonych negatywnych zdarzeń w polu działalności gospodarczej pozwanego, może dojść próby realizacji dodatkowej odpowiedzialności powoda jako członka pozwanej Spółdzielni także w odniesieniu do udziałów nadobowiązkowych (por. casus postępowania upadłościowego dotyczącego (...), k. 19-21). Wiąże się to z dotychczas rozbieżnymi interpretacjami omawianego problemu przez organy władzy publicznej.

Niewymagalność (względnie: warunkowość) roszczenia o świadczenie oznacza także, że nie odpadł interes prawny w ustaleniu po stronie powoda, w rozumieniu art. 189 k.p.c., gdyż nie ma on obecnie innych dostępnych środków prawnych rozwiązujących niepewność prawa po jego stronie.

Mając powyższe na uwadze powództwo uwzględniono w całości na mocy art. 189 k.p.c. (**punkt I** sentencji).

Koszty

O kosztach procesu orzeczono jak w **punkcie II** sentencji na mocy art. 98 § 1 k.p.c. Na zasądzone od przegrywającego proces pozwanego składają się: opłata za czynności adwokackie w stawce minimalnej (90 zł, § 2 pkt 1 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2018 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, ze zm.), opłata sądowa od pozwu (30 zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).